

S T A T U T
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEGO
(tekst jednolity, uwzględniający zmiany uchwalone 7 kwietnia 2018 r.
przez Nadzwyczajny Zjazd PTTK)

Rozdział I
POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 1.

1. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, używające skrótu PTTK, powstałe w 1950 roku z utworzonego w 1873 roku Towarzystwa Tatrzańskiego, które w 1920 roku przyjęło nazwę Polskie Towarzystwo Tatrzańskie (zwane dalej PTT), oraz utworzonego w 1906 roku Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (zwane dalej PTK), jest spadkobiercą tradycji i dorobku ideowego, a także następcą prawnym majątku tych Towarzystw.
2. PTTK jest organizacją pozarządową działającą zgodnie z ustalonym porządkiem prawnym.
3. PTTK jest stowarzyszeniem prowadzącym działalność społecznie użyteczną.
4. PTTK jest organizacją apolityczną i światopoglądowo neutralną.

Art. 2.

1. Terenem działalności PTTK jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a siedzibą jego władz naczelnych jest miasto stołeczne Warszawa. Dla realizacji swoich celów statutowych PTTK może prowadzić działalność także poza granicami kraju.
2. PTTK może tworzyć jednostki organizacyjne poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli możliwość taką dopuszcza ustawodawstwo danego kraju.

Art. 3.

PTTK posiada osobowość prawną i jest wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 4.

PTTK może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji, których cele działania są zbieżne z celami działania PTTK.

Art. 5.

1. PTTK używa znaku organizacyjnego w formie tarczy kompasu z zaznaczonymi 16 kierunkami pomiędzy dwoma zielonymi okręgami (z przerwami na cztery oznaczenia literowe: N, E, S, W), w której wewnętrzne koło wpisane są: kontur Polski z zielonym wypełnieniem i zaznaczonym białym biegiem Wisły, biało-czerwona strzałka kompasu (złożona z czterech trójkątów prostokątnych i wychylona w kierunku pomiędzy NNE a NE) oraz biegnący przez środek biały napis PTTK. Znak PTTK jest również odznaką organizacyjną PTTK. Wzór znaku stanowi załącznik do Statutu PTTK.
2. Nazwy: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (pełna) i PTTK (skrótowa) oraz znak PTTK podlegają ochronie prawnej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Zarząd Główny PTTK używa sztandaru, który ma kształt kwadratowego, dwustronnego płata materiału wykończonego złotą frędzlą, o wymiarach 100 cm x 100 cm, przymocowanego do drzewca zwieńczonego głowicą z metalowymi literami PTTK. Na stronie głównej (awers) znajdują się trzy pasy poziome jednakowej szerokości o barwach: czerwonej, białej i czerwonej ze znakiem PTTK pośrodku o średnicy stanowiącej 3/5 szerokości. Na stronie odwrotnej (rewers) sztandaru na zielonym tle znajduje się napis „Tylko poznawszy swój kraj można gorąco go ukochać i owocnie dla niego pracować”.
4. Jednostki organizacyjne PTTK mogą używać sztandaru opisanego w ust. 3 z tym, że strona odwrotna (rewers) jest ustalana przez właściwą jednostkę.

Art. 6.

1. Jednostkami organizacyjnymi PTTK są oddziały i jednostki regionalne jako jednostki terenowe oraz jednostki specjalistyczne i gospodarcze jako jednostki centralne.
2. Oddziały PTTK są podstawowymi terenowymi jednostkami organizacyjnymi PTTK i posiadają osobowość prawną, którą nabywają z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu o wpisaniu do rejestru.
3. Terenowe jednostki PTTK mogą być organizacjami pożytku publicznego.
4. Jednostki regionalne obejmują obszar województwa i mogą posiadać osobowość prawną, którą nabywają z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu o wpisaniu do rejestru.
5. Na terenie województwa może być powołana tylko jedna jednostka regionalna.
6. Jednostki specjalistyczne i gospodarcze są powoływane i rozwiązywane przez Zarząd Główny, działają na podstawie zatwierdzonych przez niego regulaminów. Centralnymi jednostkami specjalistycznymi są: Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK im. Waldemara Dońca w Łodzi, Centralna Biblioteka PTTK im. Kazimierza Kulwiecia w Warszawie, Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego Komisji Działalności Podwodnej PTTK w Warszawie oraz Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie.

Rozdział II CELE I ŚRODKI DZIAŁANIA

Art. 7

1. Celem statutowym PTTK jest działalność w zakresie kultury fizycznej, kultury, oświaty i ochrony środowiska.
2. Celami statutowymi PTTK są również inne działania ze sfery zadań publicznych w zakresie:
 - 1) krzewienia turystyki i krajoznawstwa oraz aktywnych form wypoczynku dzieci i młodzieży, szczególnie w postaci wędrownictwa indywidualnego i grupowego, organizacji rajdów, zjazdów, zlotów, spływów, rejsów oraz kolonii i obozów,
 - 2) działania na rzecz upowszechniania sportu i współzawodnictwa sportowego, w tym również osób z niepełnosprawnościami,
 - 3) podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, w tym poprzez współdziałanie z towarzystwami i organizacjami skupiającymi i opiekującym się Polakami oraz dziedzictwem kultury polskiej za granicą,
 - 4) nauki, edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży, szczególnie poprzez kształtowanie postaw społecznych, upowszechniania wiedzy o przeszłości, współczesności i perspektywach rozwoju Polski, szerzenia kultury turystyki i zapoznania z poznawczymi, wypoczynkowymi i zdrowotnymi walorami wędrownictwa,
 - 5) ekologii i ochrony zwierząt, ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz troski o racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrody,
 - 6) upowszechniania wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa, szczególnie poprzez opiekę nad miejscami pamięci narodowej i organizację imprez turystycznych związanych z poznawaniem historii oręża polskiego, a także popierania wszelkich form wypoczynku służącego rozwojowi sprawności i kultury fizycznej,
 - 7) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
 - 8) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
 - 9) działalności charytatywnej,
 - 10) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego,
 - 11) ochrony i promocji zdrowia,
 - 12) działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - 13) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,

- 14) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- 15) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- 16) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- 17) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- 18) porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- 19) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- 20) ratownictwa i ochrony ludności,
- 21) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- 22) upowszechniania i ochrony praw konsumentów,
- 23) działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- 24) promocji i organizacji wolontariatu,
- 25) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 26) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- 27) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- 28) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej,
- 29) wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 30) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- 31) pomocy Polonii i Polakom za granicą,
- 32) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- 33) działalności na rzecz organizacji pozarządowych w zakresie określonym w pkt. 1)-32).
3. PTTK skupia turystów i krajoznawców, stwarza warunki ułatwiające im wędrowanie i działalność krajoznawczą w kraju i poza jego granicami oraz reprezentuje ich interesy wobec władz i społeczeństwa.
4. PTTK opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Do prowadzenia swoich spraw może tworzyć jednostki organizacyjne i zatrudniać pracowników, w tym swoich członków.
5. PTTK może prowadzić działalność gospodarczą, w różnych formach organizacyjnych, z której dochód służy realizacji celów statutowych.
6. PTTK prowadzi nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego.
7. PTTK jest instytucją otoczenia biznesu.

Art. 8.

1. Realizując określone statutem cele i zadania PTTK:
 - 1) budzi i pogłębia umiłowanie Polski, jej regionów, kształtuje postawy patriotyczne, upowszechnia wiedzę o przeszłości, współczesności i perspektywach rozwoju kraju,
 - 2) krzewi zamiłowania krajoznawcze i umiejętności turystyczne,
 - 3) szerzy kulturę turystyki oraz zachęca do wykorzystywania poznawczych, wypoczynkowych i zdrowotnych walorów wędrownictwa i rekreacji,
 - 4) pomaga w wędrownictwie indywidualnym,
 - 5) przyczynia się do wzrostu sprawności psychofizycznej, zwłaszcza młodzieży i osób niepełnosprawnych,
 - 6) szerzy wiedzę ekologiczną oraz przyczynia się do ochrony środowiska przyrodniczego,
 - 7) aktywnie uczestniczy w ochronie dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego, skupia społecznych opiekunów zabytków, kolekcjonerów-krajoznawców oraz organizuje rekonstrukcje historyczne,

- 8) popularyzuje walory krajoznawcze i turystyczne Polski oraz jej dorobek wśród turystów zagranicznych oraz ułatwia turystom polskim wyjeżdżającym za granicę poznawanie walorów krajoznawczych, życia i osiągnięć innych krajów,
- 9) kultywuje tradycje turystyczne, popularyzuje historię i dorobek PTTK oraz jego poprzedników, uczestniczy w archiwizowaniu dokumentów związanych z turystyką i krajoznawstwem,
- 10) prowadzi działalność przewodnicką, umożliwia przewodnikom – członkom PTTK tworzenie struktur samorządowych w ramach PTTK, których regulaminy zatwierdza Zarząd Główny.

Art. 9.

1. PTTK realizuje cele statutowe i zadania poprzez:
 - 1) strzeżenie i twórcze rozwijanie ideałów swoich poprzedników – PTT i PTK oraz pomnażanie ich dorobku materialnego,
 - 2) propagowanie krajoznawstwa wśród młodzieży oraz włączanie jej do uprawiania różnych form turystyki, w tym turystyki kwalifikowanej,
 - 3) popularyzację walorów rekreacji ruchowej,
 - 4) stwarzanie możliwości korzystania z imprez turystycznych, rekreacyjnych i krajoznawczych organizowanych przez PTTK oraz z jego schronisk, stanic wodnych i innych obiektów przez wszystkich zainteresowanych,
 - 5) upowszechnianie dorobku intelektualnego PTTK w szczególności przez centralne jednostki specjalistyczne, regionalne pracownie krajoznawcze oraz muzea PTTK,
 - 6) działania na rzecz racjonalnego korzystania z zasobów przyrody i dziedzictwa kulturalnego oraz krzewienia idei zachowania tych wartości dla przyszłych pokoleń,
 - 7) popieranie działań sprzyjających utrwalaniu cech charakterystycznych poszczególnych regionów, stanowiących istotne elementy tożsamości narodowej mieszkańców Polski,
 - 8) kontakty i współpracę z organizacjami krajowymi, zagranicznymi i międzynarodowymi zajmującymi się turystyką,
 - 9) reprezentowanie interesów turystów i krajoznawców wobec organów władzy publicznej, w tym zgłaszanie postulatów i propozycji odpowiednich regulacji prawnych oraz wykonywanie zadań zleczanych przez administrację rządową i samorządową, w tym związanych z wytyczaniem oraz znakowaniem i konserwacją szlaków turystycznych,
 - 10) udzielanie wsparcia, w tym finansowego, inicjatywom służącym rozwojowi turystyki i krajoznawstwa.
2. PTTK w szczególności:
 - 1) umożliwia turystom i krajoznawcom zrzeszanie się w oddziałach PTTK i korzystanie w pierwszej kolejności z wszelkich form jego działalności,
 - 2) rozwija turystykę kwalifikowaną we wszystkich jej formach,
 - 3) organizuje i prowadzi obsługę wycieczek oraz innych imprez turystycznych i krajoznawczych,
 - 4) rozwija różnorodne formy turystyki aktywnej, rekreacji oraz sportu w powiązaniu z imprezami turystycznymi,
 - 5) wytycza i znakuje szlaki turystyczne, konserwuje ich oznakowanie oraz prowadzi ich ewidencje,
 - 6) kształci i doskonali społeczne oraz zawodowe kadry turystyczno-krajoznawcze, nadaje uprawnienia kwalifikacyjne,
 - 7) kształci i doskonali nauczycieli w zakresie przygotowania do realizacji celów i zadań statutowych PTTK,
 - 8) ustanawia i nadaje odznaki turystyczne oraz krajoznawcze,
 - 9) organizuje oraz popiera działania zmierzające do zabezpieczenia, ochrony i zachowania walorów naturalnych, a także kulturowych Polski, między innymi przez działalność

- wydawniczą, inicjowanie, zakładanie i prowadzenie muzeów, zbiorów, bibliotek, pracowni krajoznawczych, itp.,
- 10) rozwija aktywność kulturalną związaną z turystyką i krajoznawstwem oraz kształtuje obyczajowość turystyczną,
 - 11) dokumentuje oraz popularyzuje działalność wybitnych postaci turystyki i krajoznawstwa, dziejów i osiągnięć PTTK, a także jego poprzedników,
 - 12) prowadzi wypożyczalnię sprzętu turystycznego, sportowego oraz warsztaty naprawcze,
 - 13) produkuje pamiątki turystyczne, krajoznawcze oraz ekwipunek turystyczny i sportowy,
 - 14) buduje i utrzymuje obiekty turystyczne, gastronomiczne, sportowe oraz inne urządzenia istotne dla turystów,
 - 15) inicjuje, prowadzi i popiera prace, w tym także naukowe, wynikające z celów PTTK,
 - 16) organizuje turystykę zagraniczną wyjazdową i przyjazdową.

Art. 9a.

1. PTTK określa system szkolenia, egzaminowania i certyfikacji oraz doskonalenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych przewodników turystycznych i pilotów wycieczek zrzeszonych w PTTK.
2. Zarząd Główny określa szczegółowo zasady rozpowszechniania wiedzy specjalistycznej i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Rozdział III

CZŁONKOWIE PTTK, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

Art. 10.

1. Członkiem PTTK może być osoba zainteresowana realizacją celów PTTK, deklarująca przestrzeganie Statutu PTTK.
2. Członkostwo jest dobrowolne.

Art. 11.

1. PTTK skupia członków:
 - 1) zwyczajnych,
 - 2) wspierających.
2. Członkowie zwyczajni PTTK zrzeszają się w oddziałach lub ich jednostkach organizacyjnych (kołach i klubach) jeżeli zostały w nich powołane.

Art. 12.

1. Członkiem zwyczajnym PTTK może być:
 - 1) obywatel polski lub cudzoziemiec, mający pełną zdolność do czynności prawnych i nie pozbawiony praw publicznych,
 - 2) małoletni w wieku od 16 do 18 lat, mający ograniczoną zdolność do czynności prawnych,
 - 3) małoletni w wieku poniżej 16 lat za zgodą jego przedstawicieli ustawowych.
2. Członkostwo PTTK powstaje przez złożenie w oddziale, w tym w formie elektronicznej, deklaracji realizacji celów PTTK i przestrzegania Statutu PTTK oraz opłacenie składki członkowskiej i wpisowego oraz przyjęcie w poczet członków przez zarząd oddziału.

Art. 13.

1. Członek zwyczajny PTTK ma prawo:
 - 1) brać udział w działalności PTTK,
 - 2) zgłaszać wnioski dotyczące działalności PTTK,
 - 3) korzystać z pomocy, obiektów i urządzeń PTTK,
 - 4) uzyskiwać na zasadach określonych przez Zarząd Główny uprawnienia kadry PTTK,
 - 5) wybierać i być wybieranym do władz PTTK, realizując osobiście swoje prawa wyborcze,

- 6) korzystać ze znaku PTTK i odznaki organizacyjnej PTTK wyłącznie do podkreślenia swojej przynależności do PTTK,
 - 7) korzystać z innych uprawnień wynikających z uchwał Zarządu Głównego oraz porozumień i umów zawartych przez władze PTTK.
2. Małoletni członek zwyczajny PTTK ma prawo korzystać z uprawnień określonych w ust. 1 pkt. 1)-4), 6), 7) oraz uprawnień określonych w ust. 1 pkt. 5) z uwzględnieniem przepisów ust. 3-4.
 3. Małoletni członek zwyczajny PTTK w wieku od 16 do 18 lat, mający ograniczoną zdolność do czynności prawnych, ma prawo korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego, z tym że w składzie władz PTTK większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych.
 4. Małoletni członek zwyczajny PTTK w wieku poniżej 16 lat nie ma prawa udziału w głosowaniu na zebraniu członków, nie może też korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz PTTK. Jeżeli jednostka organizacyjna PTTK zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki.

Art. 14.

Członek zwyczajny PTTK jest obowiązany:

- 1) przestrzegać postanowień Statutu PTTK, regulaminów i uchwał władz PTTK,
- 2) uczestniczyć w działalności PTTK, propagować cele PTTK, godnie reprezentować PTTK,
- 3) chronić walory naturalne i kulturowe kraju,
- 4) dbać o majątek PTTK,
- 5) regularnie opłacać składkę członkowską w swoim oddziale.

Art. 15.

1. Członkom zwyczajnym PTTK, szczególnie zasłużonym dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa w Polsce, może być nadana godność Członka Honorowego PTTK.
2. Członkowie honorowi tworzą Krąg Seniorów, który działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez Zarząd Główny.
3. Członkowie honorowi są zwolnieni z obowiązku opłacania składki członkowskiej.

Art. 16.

1. Członkostwo zwyczajne ustaje w przypadkach:
 - 1) śmierci członka,
 - 2) złożenia pisemnej rezygnacji z członkostwa,
 - 3) zalegania w opłacaniu składki członkowskiej za okres dłuższy niż 3 miesiące.
2. Utrata członkostwa zwyczajnego następuje w przypadku:
 - 1) wykluczenia prawomocnym orzeczeniem sądu koleżeńkiego,
 - 2) utraty praw publicznych z mocy wyroku sądu,
 - 3) ubezwłasnowolnienia częściowego lub całkowitego.
3. W przypadku ustania członkostwa w trybie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane powiadomienie.
4. Opłacenie zaległych i bieżącej składki w przypadku ustania członkostwa z powodu, o którym mowa w ust. 1 pkt. 3), przywraca je wraz z zachowaniem ciągłości stażu członkowskiego.

Art. 17.

1. Członkiem wspierającym może być osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna, która popiera działalność i akceptuje Statut PTTK oraz zadeklaruje opłacanie składki członkowskiej w wysokości ustalonej uchwałą Zarządu Głównego lub zarządu właściwego oddziału.

2. Członka wspierającego przyjmuje Zarząd Główny lub zarząd oddziału.

Art. 18.

Członek wspierający ma prawo:

- 1) brać udział z głosem doradczym osobiście lub przez upoważnionego przedstawiciela w zjazdach PTTK,
- 2) zgłaszać wnioski dotyczące działalności PTTK,
- 3) korzystać z innych uprawnień na zasadach określonych uchwałami właściwego zarządu jednostki PTTK.

Rozdział IV
NAJWYŻSZE I NACZELNE WŁADZE PTTK

Art. 19.

1. Najwyższą władzą PTTK jest Walny Zjazd.
2. Władzami naczelnymi PTTK są:
 - 1) Zarząd Główny,
 - 2) Główna Komisja Rewizyjna,
 - 3) Główny Sąd Koleżeński.

Art. 20.

1. Władze naczelne PTTK pochodzą z wyboru.
2. Nie można łączyć funkcji we władzach naczelnych wymienionych w art. 19 ust. 2.
3. Nie można łączyć funkcji we władzach naczelnych z działalnością gospodarczą prowadzoną w oparciu o majątek PTTK lub mającą znamiona kolizji interesów z działalnością gospodarczą PTTK.
4. Członkiem władz nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione z winy umyślnej.
5. Wybory są ważne, jeżeli bierze w nich udział co najmniej połowa delegatów uprawnionych do głosowania.

Art. 21.

1. Kadencja władz naczelnych PTTK trwa cztery lata.
2. Prezesi władz naczelnych PTTK mogą pełnić funkcje nie dłużej niż dwie kolejne kadencje.
3. Delegaci na Walny Zjazd zachowują ważność mandatów do czasu zwołania następnego Zwyczajnego Walnego Zjazdu. Obsadzenie zwolnionego w czasie kadencji mandatu delegata następuje w drodze wyborów uzupełniających.

Art. 22.

Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna i Główny Sąd Koleżeński mają prawo kooptować nowych członków na zwolnione w okresie kadencji miejsca. Liczba członków dokooptowanych nie może przekraczać 1/3 składu pochodzącego z wyboru.

Art. 23.

1. Uchwały władz PTTK zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby uprawnionych do głosowania, jeżeli Statut PTTK nie stanowi inaczej.
2. Władze PTTK mogą przyjąć elektroniczną formę podejmowania uchwał określając w swoich regulaminach wymogi formalne takiego uzewnętrznienia woli oraz zakres spraw podlegających rozpatrzeniu w ten sposób.

A. WALNY ZJAZD PTTK

Art. 24.

1. Walny Zjazd może być zwyczajny lub nadzwyczajny.

2. Do kompetencji Walnego Zjazdu należy:
 - 1) określanie strategii i kierunków działania PTTK,
 - 2) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
 - 3) określanie zasad wyboru członków władz naczelnych oraz ich liczby,
 - 4) wybór członków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
 - 5) udzielanie na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej bezwzględną większością głosów, w głosowaniu tajnym, absolutorium poszczególnym członkom Zarządu Głównego, pełniącym te funkcje w upływającej kadencji,
 - 6) rozpatrywanie wniosków zgłoszonych przez delegatów i władze naczelne,
 - 7) nadawanie na wniosek Zarządu Głównego godności Członka Honorowego PTTK,
 - 8) uchwalanie Statutu PTTK i jego zmian,
 - 9) podejmowanie uchwał o rozwiązaniu PTTK i przeznaczeniu jego majątku,
 - 10) podejmowanie uchwał w sprawie powołania pełnomocnika lub pełnomocników do reprezentowania PTTK w umowach oraz w sporach między PTTK a członkami Zarządu Głównego,
 - 11) podejmowanie uchwał w innych sprawach wymagających decyzji Walnego Zjazdu.

Art. 25.

1. W Walnym Zjeździe udział biorą:
 - 1) z głosem decydującym delegaci wybrani na regionalnych konferencjach oddziałów PTTK obejmujących wszystkie oddziały z danego województwa zgodnie z ordynacją wyborczą uchwaloną przez Zarząd Główny, przy zachowaniu zasady proporcjonalności w stosunku do stanu członków zwyczajnych z opłaconą składką członkowską w roku poprzedzającym podjęcie uchwały o zwołaniu Walnego Zjazdu, zrzeszonych łącznie we wszystkich oddziałach, których delegaci mają prawo uczestnictwa w regionalnej konferencji,
 - 2) z głosem doradczym – osoby niebędące delegatami: członkowie władz naczelnych, Członkowie Honorowi PTTK, przedstawiciele członków wspierających oraz osoby zaproszone.
2. Zwyczajny Walny Zjazd zwoływany jest przez Zarząd Główny raz na cztery lata.
3. O terminie, miejscu i porządku obrad Walnego Zjazdu Zarząd Główny zawiadamia delegatów co najmniej na 30 dni przed terminem Zjazdu.
4. Walny Zjazd obraduje na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu obrad, którego projekt przedstawia Zarząd Główny.

Art. 26.

1. Nadzwyczajny Walny Zjazd zwoływany jest:
 - 1) z inicjatywy Zarządu Głównego,
 - 2) na pisemny wniosek:
 - a) Głównej Komisji Rewizyjnej,
 - b) co najmniej 1/4 liczby delegatów,
 - c) co najmniej 1/4 ogólnej liczby oddziałów.
2. Nadzwyczajny Walny Zjazd zwołuje Zarząd Główny w terminie trzech miesięcy od daty złożenia pisemnego wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2).
3. Nadzwyczajny Walny Zjazd obraduje nad sprawami, dla których został zwołany.
4. W Nadzwyczajnym Walnym Zjeździe biorą udział delegaci wybrani na ostatni Walny Zjazd zwyczajny.

Art. 27.

1. Delegaci na Walny Zjazd wybierani są według ordynacji wyborczej uchwalonej przez Zarząd Główny.

2. Wybory delegatów odbywają się z zachowaniem zasady powszechności, równości, tajności i proporcjonalności określonej według liczby członków z opłaconymi składkami członkowskimi za rok ubiegły.

Art. 28.

1. Wybory do władz PTTK wszystkich szczebli odbywają się w głosowaniu tajnym z zachowaniem zasady powszechności i równości.
2. Za wybranych do władz lub delegatów uważa się tych kandydatów, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów i więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.
3. Jeżeli w wyborach do władz lub delegatów nie wybrano pełnej liczby członków władz lub delegatów przeprowadza się wybory uzupełniające, w których biorą udział wyłącznie kandydaci, którzy nie zostali wybrani w pierwszym głosowaniu. O wyborze w wyborach uzupełniających decyduje zwykła większość głosów.
4. Jeżeli liczba osób wybranych na zasadach określonych w ust. 3 jest mniejsza niż liczba osób wybieranych w skład danej władzy, przeprowadza się wybory dodatkowe.

B. ZARZĄD GŁÓWNY PTTK

Art. 29.

1. Zarząd Główny kieruje całokształtem działalności PTTK w okresie między Walnymi Zjazdami i odpowiada za swą działalność przed Walnym Zjazdem.
2. W skład Zarządu Głównego wchodzi od 15 do 21 osób.
3. Zarząd Główny wybiera ze swego grona Prezydium, w tym prezesa, wiceprezesów i skarbnika oraz powołuje sekretarza generalnego, który wchodzi w skład Prezydium. Skład liczbowy prezydium nie może przekraczać 1/3 składu osobowego Zarządu.

Art. 30.

1. Zarząd Główny:
 - 1) realizuje kierunki działalności i rozwoju PTTK określone uchwałami Walnego Zjazdu,
 - 2) decyduje o kierunkach działalności i rozwoju PTTK w okresie między Walnymi Zjazdami,
 - 3) nadzoruje wykonywanie uchwał Walnego Zjazdu oraz własnych,
 - 4) zajmuje w imieniu PTTK stanowisko wobec społecznie ważnych problemów,
 - 5) określa zadania programowe i organizacyjne dla PTTK,
 - 6) określa politykę gospodarczą i finansową PTTK,
 - 7) przygotowuje projekt strategii PTTK pod obrady Walnego Zjazdu,
 - 8) wykonuje inne funkcje określone w Statucie PTTK oraz przekazane przez Walny Zjazd.
2. Do wyłącznych kompetencji Zarządu Głównego, wykonywanych w formie uchwał, należy:
 - 1) zwoływanie Walnego Zjazdu, uchwalanie projektu regulaminu obrad Zjazdu,
 - 2) uchwalanie ordynacji wyborczej,
 - 3) ustalanie wysokości wpisowego i składki członkowskiej dla członków zwyczajnych oraz minimalnej składki dla członków wspierających,
 - 4) przedstawianie Walnemu Zjazdowi wniosków o nadanie godności Członka Honorowego PTTK,
 - 5) uchwalanie budżetu rocznego oraz sprawozdań z jego wykonania,
 - 6) rozpatrywanie rocznych sprawozdań Prezydium Zarządu Głównego w tym rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań finansowych,
 - 7) tworzenie komisji, rad i zespołów oraz zatwierdzanie ich regulaminów,
 - 8) uchwalanie regulaminu Zarządu Głównego i regulaminu Prezydium Zarządu Głównego,
 - 9) powoływanie i rozwiązywanie centralnych jednostek specjalistycznych i gospodarczych, uchwalanie ich regulaminów,
 - 10) tworzenie spółek prawa handlowego oraz nabywanie i zbywanie akcji i udziałów,
 - 11) ustanawianie odznaczeń i tytułów honorowych PTTK,
 - 12) ustalanie zasad używania nazwy, znaku i odznaki organizacyjnej PTTK,

- 13) podejmowanie decyzji w sprawie zbywania i obciążania majątku nieruchomego PTTK oraz zbywania lub powierzania dóbr kultury będących w posiadaniu PTTK,
 - 14) uchwalanie regulaminu działalności przewodnickiej i zasad działania samorządu przewodnickiego,
 - 15) podejmowanie decyzji w sprawie przynależności PTTK do organizacji międzynarodowych i innych organizacji krajowych,
 - 16) wyrażanie zgody na powoływanie jednostek regionalnych z osobowością prawną oraz powoływanie jednostek regionalnych bez osobowości prawnej,
 - 17) ustalanie zakresu prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego,
 - 18) podejmowanie uchwał w sprawie tworzenia i likwidacji jednostek organizacyjnych PTTK.
3. Do kompetencji Zarządu Głównego należy również:
- 1) bieżąca ocena działalności Prezydium Zarządu Głównego,
 - 2) rozpatrywanie odpowiedzi Prezydium Zarządu Głównego na interpelacje członków władz naczelnych PTTK,
 - 3) rozpatrywanie odwołań od decyzji Prezydium Zarządu Głównego w sprawach oddziałów określonych w Statucie PTTK.
4. Członkowie Zarządu Głównego mogą otrzymywać wynagrodzenie za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją.

Art. 31.

1. Prezydium Zarządu Głównego jako jego organ wykonawczy kieruje działalnością PTTK w okresach między posiedzeniami Zarządu Głównego i podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących działalności PTTK z wyjątkiem spraw zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji Zarządu Głównego.
Prezydium Zarządu Głównego w szczególności:
 - 1) kieruje bieżącą działalnością PTTK i reprezentuje je na zewnątrz,
 - 2) koordynuje i nadzoruje pracę centralnych jednostek specjalistycznych i gospodarczych PTTK, nadaje kierunek ich pracy oraz ocenia ich działalność,
 - 3) wykonuje uchwały Walnego Zjazdu i Zarządu Głównego oraz stwarza warunki dla ich wykonania przez jednostki organizacyjne i członków PTTK,
 - 4) opracowuje corocznie projekt budżetu PTTK oraz sprawozdanie z jego wykonania i przedstawia je wraz ze sprawozdaniem finansowym do zatwierdzenia Zarządowi Głównemu łącznie z opinią Głównej Komisji Rewizyjnej,
 - 5) podejmuje uchwały w sprawach majątkowych z wyłączeniem spraw zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji Zarządu Głównego,
 - 6) podejmuje decyzje w sprawie skorzystania z prawa pierwokupu mienia oddziału,
 - 7) wyraża zgodę na używanie nazwy i znaku PTTK,
 - 8) ustanawia ogólnopolskie odznaki turystyczne i krajoznawcze,
 - 9) opiniuje kandydatów na stanowiska kierownicze w biurze Zarządu Głównego oraz w powoływanych przez Zarząd Główny centralnych jednostkach specjalistycznych i gospodarczych,
 - 10) współpracuje z instytucjami i organizacjami w kraju i zagranicą,
 - 11) wydaje instrukcje organizacyjne i finansowo-gospodarcze,
 - 12) podejmuje decyzje w sprawach oddziałów określone w Statucie PTTK,
 - 13) wykonuje inne funkcje określone w Statucie PTTK oraz przekazane przez Walny Zjazd i Zarząd Główny.
2. Prezes Zarządu Głównego zaznajamia Prezydium z wystąpieniami Głównej Komisji Rewizyjnej na jednym z najbliższych posiedzeń i ustosunkowuje się do nich w terminie 30 dni od daty posiedzenia. Prezes Zarządu Głównego zaznajamia Zarząd Główny z wystąpieniami Głównej Komisji Rewizyjnej oraz udzieloną odpowiedzią na jednym z najbliższych posiedzeń Zarządu Głównego.

Art. 32.

1. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż sześć razy w roku.
2. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż dziesięć razy w roku.

Art. 33.

1. Fachowymi organami doradczymi Zarządu Głównego są komisje, rady i zespoły.
2. Komisjami stałymi Zarządu Głównego są:
 - 1) Komisja Turystyki Górskiej,
 - 2) Komisja Turystyki Jeździeckiej,
 - 3) Komisja Turystyki Kajakowej,
 - 4) Komisja Turystyki Kolarskiej,
 - 5) Komisja Turystyki Motorowej,
 - 6) Komisja Turystyki Narciarskiej,
 - 7) Komisja Turystyki Pieszej,
 - 8) Komisja Turystyki Żeglarskiej,
 - 9) Komisja Działalności Podwodnej,
 - 10) Komisja Imprez na Orientację,
 - 11) Komisja Krajoznawcza,
 - 12) Komisja Fotografii Krajoznawczej,
 - 13) Komisja Ochrony Przyrody,
 - 14) Komisja Opieki nad Zabytkami,
 - 15) Komisja Przewodnicka.
3. Oprócz Komisji wymienionych w ust. 2 Zarząd Główny może tworzyć inne komisje, rady i zespoły.
4. Przewodniczący komisji, rad i zespołów są zapraszani na posiedzenia Zarządu Głównego i uczestniczą w nich z głosem doradczym jeżeli przedmiotem obrad są zagadnienia związane z zakresem ich działalności.

Art. 34.

Do zakresu działania komisji, rad i zespołów Zarządu Głównego należą zagadnienia związane z realizacją celów i zadań PTTK w dziedzinie przez nie reprezentowanej, a w szczególności fachowe doradztwo dla Zarządu Głównego, kształtowanie polityki w danej dziedzinie oraz inspirowanie działalności właściwych komisji oddziałowych i klubów.

Art. 35.

1. Komisje stałe są wybierane przez konferencje, które zwołuje komisja w ciągu trzech miesięcy po Walnym Zjeździe. Zasady zwołania konferencji i jej regulamin, po uchwaleniu przez komisję, podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd Główny. Kadencja komisji obejmuje okres pomiędzy konferencjami.
2. Zakres i tryb działania, organizację i zasady tworzenia komisji, rad i zespołów ustalają regulaminy uchwalone przez nie i zatwierdzone przez Zarząd Główny.

C. GŁÓWNA KOMISJA REWIZYJNA PTTK

Art. 36.

1. Główna Komisja Rewizyjna składa się z 15-21 członków wybranych przez Walny Zjazd.
2. Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesów i sekretarza.
3. Główna Komisja Rewizyjna może wybrać ze swego grona Prezydium oraz określić w regulaminie jego kompetencje.

Art. 37.

1. Główna Komisja Rewizyjna działa niezależnie od Zarządu Głównego.
2. Członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej nie może być osoba:
 - 1) której mowa w art. 20 ust. 2 i 4,
 - 2) pozostająca z osobą będącą członkiem Zarządu Głównego w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej.
3. Członek Głównej Komisji Rewizyjnej może otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji zwrot uzasadnionych kosztów w wysokości nie wyższej niż określone w obowiązujących w tym przedmiocie przepisach o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.
4. Główna Komisja Rewizyjna jest organem kontrolującym całokształt działalności PTTK.
5. Główna Komisja Rewizyjna w szczególności:
 - 1) kontroluje działalność programową i organizacyjną Zarządu Głównego i jego jednostek, z uwzględnieniem zgodności z przepisami prawa, Statutem PTTK, uchwałami Walnego Zjazdu,
 - 2) kontroluje działalność finansową i gospodarczą Zarządu Głównego opierającą się na majątku zarządzanym bezpośrednio przez PTTK oraz wniesionym do innych podmiotów gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem zgodności z przepisami prawa, efektywności oraz zasad gospodarności i rzetelności,
 - 3) przedstawia Zarządowi Głównemu informacje o wynikach kontroli oraz uwagi, wnioski i zalecenia pokontrolne, a w przypadkach szczególnych wnioski personalne,
 - 4) dokonuje wyboru podmiotu wykonującego badanie sprawozdań finansowych PTTK,
 - 5) przedstawia Zarządowi Głównemu opinie i uwagi o wykonaniu budżetu,
 - 6) przedstawia Zarządowi Głównemu opinie i uwagi oraz wnioski w sprawie rocznego sprawozdania finansowego,
 - 7) podejmuje uchwały w sprawie wyznaczenia ze swojego składu pełnomocnika lub pełnomocników do reprezentowania PTTK w umowach oraz sporach między PTTK a członkami Zarządu Głównego, o ile Walny Zjazd nie postanowi inaczej,
 - 8) może dokonywać czynności wskazane w ust. 5 pkt. 1)-3) wobec oddziałów i jednostek regionalnych PTTK.
6. Główna Komisja Rewizyjna ma prawo w imieniu PTTK będącego udziałowcem spółek prawa handlowego kontrolować działalność tych spółek.

Art. 38.

Prezes Głównej Komisji Rewizyjnej oraz upoważnieni przez niego członkowie Komisji mają prawo brać udział w posiedzeniach pozostałych władz naczelnych PTTK z głosem doradczym.

Art. 39.

1. Główna Komisja Rewizyjna składa sprawozdanie ze swej działalności Walnemu Zjazdowi.
2. Główna Komisja Rewizyjna występuje na Walnym Zejeździe z wnioskiem w sprawie udzielenia absolutorium poszczególnym członkom Zarządu Głównego pełniącym tę funkcję w upływającej kadencji.
3. Nie uzyskanie absolutorium przez członków Zarządu Głównego wyłącza ich z kandydowania do władz PTTK w najbliższej kadencji.

Art. 40.

1. Główna Komisja Rewizyjna współpracuje z komisjami rewizyjnymi jednostek organizacyjnych PTTK.
2. Szczegółowe zasady działania Głównej Komisji Rewizyjnej oraz tryb postępowania w trakcie kontroli określa regulamin uchwalony przez Główną Komisję Rewizyjną

Art. 41.

Główna Komisja Rewizyjna uchwała wzorcowe regulaminy komisji rewizyjnych jednostek organizacyjnych PTTK.

D. GŁÓWNY SĄD KOLEŻEŃSKI PTTK

Art. 42.

1. Główny Sąd Koleżeński składa się z 15-21 członków wybranych przez Walny Zjazd.
2. Główny Sąd Koleżeński wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesów i sekretarza oraz przewodniczących terenowych zespołów orzekających.
3. Główny Sąd Koleżeński może powołać prezydium oraz swoje zespoły terenowe.

Art. 43.

1. Główny Sąd Koleżeński działa jako:
 - 1) sąd honorowy członków PTTK,
 - 2) stały sąd polubowny, pod warunkiem zapisu na sąd polubowny, w sprawach majątkowych pomiędzy oddziałami PTTK, oddziałami PTTK a PTTK, pomiędzy jednostkami regionalnymi PTTK z osobowością prawną, pomiędzy jednostkami regionalnymi PTTK z osobowością prawną a PTTK oraz pomiędzy PTTK, oddziałami PTTK i jednostkami regionalnymi PTTK z osobowością prawną a innymi podmiotami gospodarczymi,
 - 3) organ interpretujący Statut PTTK i orzekający o zgodności uchwał ze Statutem PTTK, regulaminami oddziałów, regulaminami jednostek regionalnych oraz przepisami prawa,
 - 4) organ rozpatrujący odwołania od uchwał Zarządu Głównego wskazanych w Statucie PTTK.
2. Główny Sąd Koleżeński działający jako sąd honorowy rozpatruje w szczególności sprawy związane z naruszeniem Statutu PTTK, postanowień i uchwał władz PTTK, nieetycznego postępowania w działalności członkowskiej, dopuszczenia się innych przewinień godzących w dobro członka PTTK bądź stowarzyszenia.
3. Postępowanie w sprawach honorowych nie może być wszczęte, jeżeli od daty ujawnienia zdarzenia, z którym związane są zarzuty upłynął rok, a w razie działalności na szkodę PTTK pięć lat.

Art. 44.

1. Postępowanie przed Głównym Sądem Koleżeńskim jest dwuinstancyjne.
2. W pierwszej instancji Główny Sąd Koleżeński orzeka w sprawach:
 - 1) członków władz naczelných PTTK wynikłych z ich działalności w tych władzach, członków władz jednostek regionalnych, członków oddziałów, które nie wybrały sądu koleżeńskiego oddziału, w sprawach wynikających z ich działalności w PTTK,
 - 2) majątkowych między jednostkami wymienionymi w art. 43 ust. 1 pkt. 2) Statutu PTTK.
3. W drugiej instancji Główny Sąd Koleżeński orzeka w sprawach odwołań od orzeczeń sądów koleżeńskich oddziałów oraz od orzeczeń Głównego Sądu Koleżeńskiego wydanych w pierwszej instancji.
4. Główny Sąd Koleżeński w pierwszej instancji orzeka w zespołach trzyosobowych.
5. Rozpoznanie odwołań od orzeczeń sądów koleżeńskich oddziałów następuje przez zespoły trzyosobowe, natomiast od orzeczeń Głównego Sądu Koleżeńskiego w pierwszej instancji przez zespoły pięcioosobowe. Prezes Głównego Sądu Koleżeńskiego może skierować odwołanie od orzeczenia sądu koleżeńskiego oddziału do rozpoznania przez zespół pięcioosobowy, jeżeli uzna to za celowe ze względu na zawłość lub precedensowy charakter zagadnienia objętego przedmiotem sprawy.
6. Od orzeczeń Głównego Sądu Koleżeńskiego wydanych w pierwszej instancji przysługuje stronom odwołanie do drugiej instancji tego sądu w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia na piśmie.

7. Od orzeczeń Głównego Sądu Koleżeńskiego wydanych w drugiej instancji nie przysługuje odwołanie, z wyjątkiem kary wykluczenia z PTTK, w przypadku orzeczenia tej kary przysługuje, w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia na piśmie, odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego, który rozpatruje to odwołanie na posiedzeniu plenarnym w składzie co najmniej 2/3 stanu osobowego Sądu.
8. W sprawach majątkowych strona może żądać uchylenia orzeczenia Głównego Sądu Koleżeńskiego wnosząc skargę do właściwego sądu powszechnego według kodeksu postępowania cywilnego.
9. Główny Sąd Koleżeński może w uzasadnionych przypadkach, z inicjatywy własnej lub na wniosek jednej ze stron, przejąć do rozpoznania sprawy, dla których właściwy jest sąd koleżeński oddziału.
10. Prezes Głównego Sądu Koleżeńskiego przed wyznaczeniem zespołu orzekającego może skierować sprawę do mediacji bądź przedsięwziąć inne czynności zmierzające do ugodowego załatwienia sporu przez osobę wyznaczoną ze składu sądu.
11. Zespoły orzekające Głównego Sądu Koleżeńskiego korzystają z pomocy protokolanta.

Art. 45.

1. Główny Sąd Koleżeński podejmuje uchwały na posiedzeniach plenarnych w sprawach:
 - 1) interpretacji Statutu PTTK,
 - 2) orzekania o zgodności uchwał władz PTTK ze Statutem PTTK oraz przepisami prawa,
 - 3) orzekania, na wniosek zarządu oddziału lub komisji rewizyjnej oddziału, o zgodności uchwał władz oddziału PTTK ze Statutem PTTK, regulaminem oddziału oraz przepisami prawa.
2. Orzekając o zgodności uchwał ze Statutem PTTK, regulaminami oddziałów i jednostek regionalnych lub przepisami prawa, Główny Sąd Koleżeński bada zarówno treść takich uchwał, jak również kompetencje władz oraz zachowanie statutowych wymogów do podjęcia uchwały. Orzeczenie może odnosić się do całej uchwały lub do poszczególnych jej postanowień.
3. Uchwałę stwierdzającą niezgodność uchwały władzy PTTK ze Statutem PTTK lub z przepisami prawa prezes Głównego Sądu Koleżeńskiego przekazuje:
 - 1) władzy PTTK, która podjęła uchwałę,
 - 2) wnioskodawcy,
 - 3) Zarządowi Głównemu, a także Głównej Komisji Rewizyjnej, jeżeli uchwała dotyczy Zarządu Głównego.

Art. 46.

1. Główny Sąd Koleżeński wymierza następujące kary organizacyjne:
 - 1) upomnienie,
 - 2) naganę,
 - 3) zawieszenie w prawach członkowskich na okres od 1 roku do 3 lat,
 - 4) wykluczenie z PTTK,oraz jako kary zasadnicze lub dodatkowe:
 - 5) pozbawienie uprawnień kadry programowej PTTK,
 - 6) pozbawienie wyróżnień honorowych PTTK i jego jednostek organizacyjnych.
2. Osoba wykluczona z PTTK nie może ubiegać się ponownie o członkostwo przed upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o wykluczeniu.
3. Kary organizacyjne ulegają zatarciu:
 - 1) kary określone w ust. 1 pkt. 1) i 2) – po upływie 1 roku,
 - 2) kara określona w ust. 1 pkt. 3) – 3 lata po upływie okresu zawieszenia,
 - 3) kara określona w ust. 1 pkt. 4) – po upływie 10 lat,
 - 4) kary określone w ust. 1 pkt. 5) i 6) – po upływie 5 lat.
4. Główny Sąd Koleżeński prowadzi centralny rejestr prawomocnie orzeczonych kar.

5. Główny Sąd Koleżeński może orzec o winie, odstępując od wymierzenia kary.

Art. 47.

1. W razie uchylenia przez Główny Sąd Koleżeński orzeczenia wydanego przez sąd koleżeński oddziału i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania zawarte w sporządzonym uzasadnieniu są wiążące dla sądu koleżeńskiego rozpoznającego sprawę.
2. Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko Główny Sąd Koleżeński, lecz również inne sądy koleżeńskie PTTK oraz inne władze PTTK, w zakresie w jakim podlega wykonaniu. Czynności wykonawcze powinny być podjęte w terminie 14 dni od doręczenia tego orzeczenia.

Art. 48.

Prezes Głównego Sądu Koleżeńskiego oraz upoważnieni przez niego członkowie Sądu mają prawo brać udział w posiedzeniach pozostałych władz naczelných PTTK z głosem doradczym.

Art. 49.

1. Szczegółowe zasady działania oraz tryb postępowania przed Głównym Sądem Koleżeńskim określa regulamin uchwalony przez Główny Sąd Koleżeński.
2. Przy rozpatrywaniu spraw majątkowych w skład zespołów orzekających mogą być powoływani przez prezesa Głównego Sądu Koleżeńskiego arbitrzy nie będący członkami Głównego Sądu Koleżeńskiego, posiadający wykształcenie i praktykę prawniczą oraz nie związani ze stronami; w takim przypadku zespołowi orzekającemu przewodniczy członek Głównego Sądu Koleżeńskiego.

Rozdział V

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE PTTK

A. ODDZIAŁY PTTK

Art. 50.

1. Oddział PTTK tworzy się za zgodą Zarządu Głównego wyrażoną w formie uchwały.
2. Uchwała o utworzeniu oddziału lub wydzieleniu się z oddziału istniejącego dotychczas może być podjęta przez zebranie co najmniej 50 członków zwyczajnych PTTK.
3. Uchwała o utworzeniu oddziału powinna określać:
 - 1) teren działalności oddziału,
 - 2) siedzibę władz oddziału,
 - 3) nazwę oddziału, która określać będzie charakter oddziału (regionalny, zakładowy, środowiskowy itp.); oddział może również przyjąć imię osoby zasłużonej dla Polski, regionu, krajoznawstwa i turystyki, nazwę związaną z upamiętnieniem faktu lub miejsca historycznego,
 - 4) przyjęte przez oddział cele działania zgodne z celami PTTK.
4. Zarząd Główny prowadzi rejestr oddziałów.
5. Oddział PTTK jest wspólnotą członków PTTK promującą krajoznawstwo i turystykę na obszarze swojej działalności.
6. Oddział PTTK tworzy warunki do wypełniania celów statutowych PTTK, buduje wspólnotę kadry PTTK, troszczy się o ochronę symboliki i spuścizny ideowej PTTK.
7. Do szczególnych zadań oddziału PTTK należy:
 - 1) wspieranie działalności turystyczno-krajoznawczej wśród dzieci i młodzieży,
 - 2) kształtowanie patriotyzmu oraz tożsamości regionalnej i lokalnej,
 - 3) wspieranie działalności kół i klubów, prowadzenie regionalnych pracowni krajoznawczych, muzeów i izb regionalnych, troska o szlaki turystyczne na obszarze działania oddziału,
 - 4) pozyskiwanie i motywowanie kadry PTTK,

- 5) współpraca z władzami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami,
- 6) pozyskiwanie środków finansowych i materialnych.

Art. 51.

1. Oddział uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność po wpisaniu do Krajowego Rejestru Sądowego na wniosek Zarządu Głównego, po spełnieniu wymogów zawartych w art. 50 ust. 1-3.
2. Oddział PTTK realizuje cele określone w Statucie PTTK.
3. Oddział PTTK może przyjąć na zjeździe oddziału własny regulamin, który nie może być sprzeczny z postanowieniami Statutu PTTK.
4. Oddział podlega nadzorowi władz naczelnych PTTK w zakresie zgodności działalności oddziału z zasadami racjonalnego gospodarowania majątkiem powierzonym przez Zarząd Główny oraz dotacjami celowymi przyznanymi przez Zarząd Główny. Nadzorowi podlega również zaciąganie zobowiązań majątkowych, w tym kredytów i pożyczek oraz sposób dysponowania dobrami kultury będącymi w dyspozycji oddziału.
5. Oddział PTTK przekazuje do Zarządu Głównego część składki członkowskiej na zasadach uchwalanych przez Zarząd Główny.

Art. 52.

1. Najwyższą władzą oddziału jest zjazd oddziału.
2. Zjazd oddziału może być zwyczajny lub nadzwyczajny.
3. Władzami oddziału są:
 - 1) zarząd oddziału,
 - 2) komisja rewizyjna oddziału,
 - 3) sąd koleżeński oddziału, o ile zjazd podejmie uchwałę o wyborze sądu koleżeńskiego oddziału.

Art. 53.

1. Władze oddziału pochodzą z wyboru. Kadencja władz oddziału trwa cztery lata i może być skrócona do dwóch lat uchwałą zjazdu oddziału.
2. Nie można łączyć funkcji we władzach oddziału wymienionych w art. 52 ust. 3.
3. Nie można łączyć funkcji we władzach oddziału z działalnością gospodarczą prowadzoną w oparciu o majątek oddziału PTTK lub mającej znamiona kolizji interesów z działalnością gospodarczą PTTK.
4. Członkiem władz oddziału nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione z winy umyślnej.
5. Uchwały władz oddziału zapadają zwykłą większością głosów przy udziale co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, jeżeli Statut PTTK nie stanowi inaczej.
6. Władze oddziału mogą przyjąć elektroniczną formę podejmowania uchwał określając w swoich regulaminach wymogi formalne takiego uzewnętrznienia woli oraz zakres spraw podlegających rozpatrzeniu w ten sposób.
7. Wybory do władz oddziału odbywają się na podstawie ordynacji wyborczej uchwalonej przez Zarząd Główny.
8. Delegaci na zjazd oddziału zachowują ważność mandatów do czasu zwołania następnego zwyczajnego zjazdu oddziału, z uwzględnieniem przepisu art. 58 ust. 4.

Art. 54.

1. Zarząd oddziału, komisja rewizyjna oddziału, sąd koleżeński oddziału mają prawo kooptować nowych członków na zwolnione w okresie kadencji miejsca. Liczba członków dokooptowanych nie może przekraczać 1/3 składu pochodzącego z wyboru.
2. W razie wyczerpania trybu kooptacji zjazd oddziału przeprowadza wybory uzupełniające, dokonując wyboru nowych członków władz na zwolnione miejsca.

Art. 55.

Do kompetencji zjazdu oddziału należy:

- 1) uchwalenie regulaminu oddziału oraz dokonywanie jego zmian zgodnie z postanowieniami art. 51 ust. 3 oraz określenie celów działania zgodnie z art. 50 ust. 3 pkt. 4),
- 2) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań zarządu oddziału, komisji rewizyjnej oddziału i sądu koleżeńckiego oddziału, jeśli taki został wybrany,
- 3) podejmowanie uchwał o przyjęciu rocznych sprawozdań finansowych jeżeli regulamin oddziału tak stanowi,
- 4) udzielanie na wniosek komisji rewizyjnej oddziału bezwzględną większością głosów absolutorium poszczególnym członkom zarządu oddziału, pełniącym te funkcje w upływającej kadencji; nie udzielenie absolutorium wyłącza kandydowanie do władz w najbliższej kadencji,
- 5) wybór członków zarządu oddziału, komisji rewizyjnej oddziału, sądu koleżeńckiego oddziału oraz delegatów na regionalną konferencję oddziałów,
- 6) rozpatrywanie wniosków kół, klubów i członków oddziału,
- 7) uchwalanie wniosków na Walny Zjazd lub regionalną konferencję oddziałów,
- 8) podejmowanie uchwały o rozwiązaniu oddziału,
- 9) w przypadku uchwały o rozwiązaniu oddziału, powoływanie komisji likwidacyjnej oddziału lub likwidatora oddziału,
- 10) podejmowanie uchwał w sprawie powołania pełnomocnika lub pełnomocników do reprezentowania oddziału w umowach oraz w sporach między oddziałem a członkami zarządu oddziału,
- 11) podejmowanie innych uchwał wymagających decyzji zjazdu oddziału.

Art. 56.

1. W zjeździe oddziału udział biorą z głosem decydującym:
 - 1) w przypadku oddziału liczącego nie więcej niż dwa koła lub kluby lub mniej niż 50 członków zwyczajnych – wszyscy członkowie oddziału,
 - 2) w przypadku oddziału liczącego co najmniej trzy koła lub kluby lub co najmniej 50 członków delegaci wybrani na walnych zebraniach kół i klubów według rozdzielnika uchwalonego przez zarząd oddziału, zgodnie z kluczem wyborczym określonym w ordynacji wyborczej uchwalonej przez Zarząd Główny albo wszyscy członkowie oddziału,
2. W zjeździe oddziału udział biorą z głosem doradczym członkowie honorowi PTTK, przedstawiciele członków wspierających oddziału, przedstawiciele władz naczelných PTTK, członkowie ustępujących władz oddziału, przewodniczący komisji i zespołów zarządu oddziału oraz inne osoby zaproszone.
3. Zjazd oddziału może być zwołany przy zachowaniu zasady drugiego terminu. W zawiadomieniu o zwołaniu zjazdu musi być określony pierwszy i drugi termin oraz porządek obrad.
4. Zjazd obradujący w drugim terminie jest władny do podejmowania uchwał bez względu na liczbę obecnych uprawnionych do głosowania.
5. Zjazd odbywający się w drugim terminie może obradować tylko nad sprawami umieszczonymi w porządku obrad określonym w zawiadomieniu o jego zwołaniu.

Art. 57.

1. Zjazd oddziału odbywa się w zależności od potrzeb nie rzadziej jednak niż raz na cztery lata.
2. O terminie, miejscu i porządku obrad zjazdu zarząd oddziału zawiadamia członków lub delegatów co najmniej na dwa tygodnie przed terminem zjazdu, załączając swoje sprawozdanie lub wskazując termin i miejsce jego wyłożenia do wglądu.

3. Zjazd oddziału obraduje na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu obrad, którego projekt przedstawia zarząd oddziału.

Art. 58.

1. Nadzwyczajny zjazd oddziału zwołuje zarząd oddziału przed upływem kadencji z inicjatywy własnej lub na wniosek Zarządu Głównego, komisji rewizyjnej oddziału, 1/3 członków oddziału lub 1/3 kół i klubów oddziału, gdy liczy on łącznie co najmniej trzy koła lub kluby.
2. Nadzwyczajny zjazd oddziału zwołuje zarząd oddziału w terminie jednego miesiąca od daty złożenia żądania.
3. Nadzwyczajny zjazd oddziału obraduje nad sprawami, dla których został zwołany.
4. W nadzwyczajnym zjeździe oddziału biorą udział delegaci wybrani na ostatni zjazd zwyczajny, chyba że jednostki wybierające wybiorą nowych delegatów według obowiązującej ordynacji wyborczej.

Art. 59.

1. Zarząd oddziału kieruje oddziałem w okresie pomiędzy zjazdami oddziału i odpowiada za swoją działalność przed zjazdem oddziału.
2. W skład zarządu oddziału wchodzi co najmniej pięciu członków wybranych przez zjazd oddziału.
3. Zarząd oddziału wybiera w głosowaniu tajnym ze swego grona prezesa, wiceprezesa lub wiceprezesów, sekretarza i skarbnika.
4. W skład zarządu oddziału może wchodzić urzędujący członek zarządu oddziału powołany przez zarząd oddziału, jeśli nie został wybrany przez zjazd oddziału.
5. Organem wewnętrznym zarządu oddziału może być prezydium, w skład którego wchodzi: prezes, wiceprezesi, sekretarz i skarbnik. Prezydium kieruje działalnością w okresie między posiedzeniami zarządu w zakresie ustalonym przez zarząd oddziału, w tym m.in. zwołuje i przygotowuje posiedzenia zarządu oraz przygotowuje materiały na te posiedzenia.
6. Posiedzenia zarządu oddziału odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż cztery razy w roku.
7. Członkowie zarządu oddziału mogą otrzymywać wynagrodzenie za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją.

Art. 60.

1. Zarząd oddziału:
 - 1) wykonuje uchwały zjazdu oddziału, Walnego Zjazdu oraz stwarza warunki dla ich wykonania przez jednostki organizacyjne i członków PTTK,
 - 2) organizuje działalność turystyczną i krajoznawczą określoną w Statucie PTTK i regulaminie oddziału dla członków PTTK i osób niezrzeszonych w PTTK,
 - 3) reprezentuje oddział,
 - 4) powołuje i rozwiązuje koła i kluby oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością,
 - 5) zarządza majątkiem oddziału i dysponuje jego funduszami,
 - 6) uchwała roczny budżet oddziału i przyjmuje sprawozdanie z jego wykonania,
 - 7) zatwierdza roczne sprawozdania finansowe,
 - 8) może tworzyć jednostki gospodarcze oddziału,
 - 9) podejmuje decyzje w sprawie przystąpienia oddziału do jednostek regionalnych, o których mowa w art. 82 Statutu PTTK,
 - 10) składa sprawozdania ze swojej działalności zjazdowi oddziału i przedstawia Zarządowi Głównemu informacje o swojej działalności,
 - 11) powołuje i odwołuje kierowników własnych jednostek gospodarczych oraz przedstawicieli oddziału w jednostkach gospodarczych prawa handlowego,
 - 12) ustanawia oddziałowe odznaki turystyczne i krajoznawcze,
 - 13) może prowadzić szkolenie członków PTTK,

- 14) ustala zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego,
 - 15) podejmuje inne działania dla realizacji celów statutowych PTTK.
2. Prezes zarządu oddziału zaznajamia zarząd oddziału z wystąpieniami komisji rewizyjnej oddziału i sądu koleżeńskiegoddziału na najbliższym posiedzeniu, ustosunkowując się do nich nie później niż na kolejnym posiedzeniu.

Art. 61.

1. Szczegółowe kompetencje i zadania, zasady zwoływania posiedzeń oraz tryb pracy zarządu oddziału określa regulamin zarządu oddziału uchwalony przez zarząd oddziału.
2. Zarząd oddziału zobowiązany jest do zachowania należytej staranności w prowadzeniu spraw oddziału.

Art. 62.

1. Zarząd oddziału może tworzyć komisje, rady i zespoły stosownie do istniejących potrzeb oraz powoływać ich składy.
2. Funkcje komisji, rady lub zespołu zarząd oddziału może powierzyć odpowiednim kołom lub klubom PTTK.
3. Do zakresu działania komisji, rad i zespołów powołanych przez zarząd oddziału należą zagadnienia związane z realizacją celów i zadań oddziału w dziedzinie przez nie reprezentowanej, a w szczególności doradztwo dla zarządu oddziału.
4. Komisje, rady i zespoły działają na podstawie regulaminów uchwalonych przez zarząd oddziału.

Art. 63.

1. Komisja rewizyjna oddziału składa się co najmniej z trzech członków wybranych przez zjazd oddziału zaś w oddziale prowadzącym działalność gospodarczą co najmniej z pięciu członków wybranych przez zjazd oddziału.
2. Komisja rewizyjna oddziału wybiera w głosowaniu tajnym ze swego grona prezesa, wiceprezesa i sekretarza.
3. Przepisy art. 37 ust. 1, 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 64.

1. Komisja rewizyjna oddziału jest organem kontrolującym całokształt działalności oddziału.
2. Komisja rewizyjna oddziału w szczególności:
 - 1) kontroluje działalność zarządu oddziału i jego jednostek, z uwzględnieniem działalności finansowo-gospodarczej, pod względem zgodności z przepisami prawa, regulaminem oddziału, uchwałami zjazdu oddziału, Statutu PTTK, Walnego Zjazdu, a także zasadami gospodarności i rzetelności,
 - 2) określa zasady działania oraz sprawuje nadzór nad komisjami rewizyjnymi kół i klubów,
 - 3) kontroluje działalność finansową i gospodarczą zarządu oddziału opierającą się na majątku zarządzanym bezpośrednio przez oddział oraz wniesionym do innych podmiotów gospodarczych,
 - 4) przedstawia zarządowi oddziału informacje o wynikach kontroli oraz uwagi, wnioski zalecenia pokontrolne, a w przypadkach szczególnych wnioski personalne,
 - 5) przedstawia zarządowi oddziału opinię w sprawie rocznego sprawozdania finansowego oraz budżetu i jego wykonania,
 - 6) składa zjazdowi oddziału sprawozdanie z działalności oraz występuje z wnioskiem o absolutorium dla poszczególnych członków zarządu oddziału, w razie niewybrania komisji rewizyjnej koła lub klubu występuje z wnioskiem o absolutorium dla poszczególnych członków zarządu koła lub klubu pełniących te funkcje w upływającej kadencji,

- 7) podejmuje uchwały w sprawie wyznaczenia ze swojego składu pełnomocnika lub pełnomocników reprezentujących oddział w umowach oraz sporach między oddziałem a członkami zarządu oddziału, o ile zjazd oddziału nie postanowi inaczej.

Art. 65.

1. Prezes lub upoważniony przez niego członek komisji rewizyjnej oddziału ma prawo brać udział w posiedzeniach zarządu oddziału z głosem doradczym.
2. Komisja rewizyjna oddziału oraz komisje rewizyjne kół i klubów działają według regulaminów uchwalonych przez Główną Komisję Rewizyjną.

Art. 66.

1. Sąd koleżeński oddziału składa się co najmniej z pięciu członków wybranych przez zjazd oddziału.
2. Sąd koleżeński oddziału wybiera w głosowaniu tajnym ze swego grona prezesa, wiceprezesa i sekretarza.

Art. 67.

1. Do kompetencji sądu koleżeńskiego oddziału należy:
 - 1) orzekanie i nakładanie kar organizacyjnych w stosunku do członków oddziału w sprawach wynikających z ich działalności w PTTK, w szczególności dotyczących naruszenia Statutu PTTK, nieetycznego postępowania i niegodnego zachowania,
 - 2) rozpatrywanie w granicach określonych w ust.1 pkt. 1) spraw podlegających właściwości sądu koleżeńskiego innego oddziału PTTK, a przekazywanych do rozpatrzenia przez prezesa Głównego Sądu Koleżeńskiego,
 - 3) rozstrzyganie sporów pomiędzy członkami lub jednostkami organizacyjnymi oddziału na tle ich działalności organizacyjnej, finansowej lub gospodarczej.
2. Prezes sądu koleżeńskiego oddziału przed wyznaczeniem zespołu orzekającego może skierować sprawę do mediacji, bądź przedsięwziąć inne czynności zmierzające do ugodowego załatwienia sporu przez osobę wyznaczoną ze składu sądu koleżeńskiego oddziału.

Art. 68.

1. Sąd koleżeński oddziału może wymierzać następujące kary organizacyjne:
 - 1) upomnienie,
 - 2) naganę,
 - 3) zawieszenie w prawach członka PTTK na okres od 1 roku do 3 lat,
 - 4) wykluczenie z PTTK.
2. Sąd koleżeński oddziału może orzec o winie, odstępując od wymierzenia kary.
3. Sąd koleżeński oddziału może wnioskować do Głównego Sądu Koleżeńskiego o:
 - 1) pozbawienie uprawnień kadry programowej PTTK,
 - 2) pozbawienie wyróżnień honorowych PTTK.
4. Osoba wykluczona z PTTK nie może ubiegać się ponownie o członkostwo przed upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o wykluczeniu.
5. Kary organizacyjne ulegają zatarciu:
 - 1) kary określone w ust. 1 pkt. 1) i 2) – po upływie 1 roku,
 - 2) kara określona w ust. 1 pkt. 3) – 3 lata po upływie okresu zawieszenia,
 - 3) kara określona w ust. 1 pkt. 4) – po upływie 10 lat,
 - 4) kary, o których mowa w ust. 3 – po upływie 5 lat.

Art. 69.

1. Od orzeczenia sądu koleżeńskiego oddziału przysługuje odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego w terminie 30 dni od daty doręczenia orzeczenia na piśmie.
2. Sąd koleżeński oddziału prowadzi rejestr prawomocnie orzeczonych kar.

Art. 70.

Prawomocne orzeczenie sądu koleżeńskiego oddziału wiążące ze względu na treść rozstrzygnięcia inne władze oddziału, jego jednostki organizacyjne lub członków powinno być wykonane w terminie 14 dni od doręczenia tego orzeczenia.

Art. 71.

Sąd koleżeński oddziału działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez Główny Sąd Koleżeński.

Art. 72.

Prezes lub upoważniony przez niego członek sądu koleżeńskiego oddziału ma prawo brać udział w posiedzeniach zarządu oddziału z głosem doradczym.

Art. 72a.

1. Uchwały zarządu oddziału mogą być uchylone lub ich wykonanie zawieszone przez Prezydium Zarządu Głównego w przypadku, gdy są sprzeczne z prawem, Statutem PTTK, uchwałami władz naczelnych PTTK.
2. W przypadku gdy działalność oddziału wykazuje rażące lub uporczywe naruszenie przepisów prawa lub Statutu PTTK, Prezydium Zarządu Głównego może podjąć uchwałę o powołaniu zarządu komisarycznego, który zwołuje w terminie trzech miesięcy od daty powołania nadzwyczajny zjazd oddziału w celu dokonania wyboru nowego zarządu lub podjęcia uchwały o rozwiązaniu oddziału.
3. Podejmując uchwałę, o której mowa w ust. 2 Prezydium Zarządu Głównego wskazuje w niej sposób reprezentacji oddziału przez zarząd komisaryczny.
4. Z dniem podjęcia uchwały o powołaniu zarządu komisarycznego członkowie zarządu oddziału zostają odwołani z mocy prawa.
5. Zarząd Główny składa wniosek o wpis zarządu komisarycznego do Krajowego Rejestru Sądowego, w terminie 7 dni od dnia podjęcia uchwały, o której mowa w ust. 2 oraz zawiadamia o jej podjęciu organ nadzorujący, właściwy ze względu na siedzibę oddziału. Po ustaniu przyczyny powołania zarządu komisarycznego albo upływie okresu, na jaki został ustanowiony Zarząd Główny składa wniosek o jego wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 73.

1. Prezydium Zarządu Głównego może podjąć uchwałę o rozwiązaniu oddziału w przypadku stwierdzenia działań sprzecznych z:
 - 1) Statutem PTTK,
 - 2) uchwałami Walnego Zjazdu,
 - 3) uchwałami Zarządu Głównego dotyczących spraw członkowskich,
 - 4) obowiązkiem powiadomienia Zarządu Głównego o zamiarze zbycia mienia lub obciążenia majątku.
2. Prezydium Zarządu Głównego może podjąć uchwałę o rozwiązaniu oddziału również w przypadku, gdy liczba członków zwyczajnych w oddziale spadnie poniżej 50% wymaganych do utworzenia oddziału.
3. O podjęciu procedury, o której mowa w ust. 1 i 2, Prezydium Zarządu Głównego powiadamia zarząd oddziału niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od podjęcia decyzji w tej sprawie.
4. Zarządowi oddziału przysługuje odwołanie do Zarządu Głównego od decyzji Prezydium Zarządu Głównego o rozwiązaniu oddziału. Odwołanie wnosi się do Zarządu Głównego w terminie 30 dni od dnia powiadomienia zarządu oddziału o podjęciu uchwały w przedmiocie likwidacji oddziału. Odwołanie winno być doręczone przed upływem powyższego terminu.

5. Odwołanie rozpatruje Zarząd Główny na najbliższym posiedzeniu. O podjętej decyzji powiadamia zarząd oddziału niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni.
6. Od uchwały Zarządu Głównego określonej w ust. 4 przysługuje odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego w terminie 21 dni od zawiadomienia o uchwale. Odwołanie winno być doręczone przed upływem tego terminu.
7. Od orzeczenia Głównego Sądu Koleżeńskiego odwołanie nie przysługuje.

Art. 74.

1. Uchwałę o rozwiązaniu oddziału podejmuje zjazd oddziału większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 2/3 uprawnionych do głosowania.
2. W przypadku rozwiązania się oddziału na podstawie uchwały zjazdu oddziału, jego likwidatorami są członkowie ostatniego zarządu oddziału lub komisja likwidacyjna powołana uchwałą zjazdu oddziału.
3. Koszty likwidacji oddziału pokrywa się z majątku likwidowanego oddziału.

B. KOŁA I KLUBY PTTK

Art. 75.

1. Zarząd oddziału może powoływać koła lub kluby, które są jednostkami organizacyjnymi oddziału.
2. Koła powoływane w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych mogą używać nazwy „Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne PTTK”. Opiekę nad działalnością tej jednostki sprawuje pełnoletni członek PTTK wyznaczony przez zarząd oddziału w porozumieniu z dyrekcją szkoły lub placówki,

Art. 76.

1. Koło może być powołane uchwałą zarządu oddziału na podstawie pisemnej deklaracji minimum 10 członków zwyczajnych oddziału.
2. Koła zrzeszają członków zwyczajnych oddziału opłacających w nich składkę członkowską PTTK.
3. Zadaniem koła jest organizacja statutowej działalności turystycznej i krajoznawczej.

Art. 77.

1. Klub może być powołany uchwałą zarządu oddziału na podstawie pisemnej deklaracji minimum 10 członków zwyczajnych oddziału.
2. Klub może zrzeszać także członków innych oddziałów PTTK.
3. Zadaniem klubu jest organizowanie i prowadzenia specjalistycznej działalności w określonej dziedzinie lub środowisku.

Art. 78.

1. Najwyższą władzą koła lub klubu jest walne zebranie koła lub klubu.
2. Władzami koła lub klubu są:
 - 1) zarząd koła lub klubu,
 - 2) komisja rewizyjna koła lub klubu, o ile walne zebranie podejmie uchwałę o wyborze komisji rewizyjnej koła lub klubu.
3. Walne zebranie koła lub klubu odbywa się raz na cztery lata, chyba że uchwałą walnego zebrania koła lub klubu kadencja władz została skrócona.
4. Walne zebranie koła lub klubu może być zwołane przy zachowaniu zasady drugiego terminu. W zawiadomieniu o zwołaniu zebrania musi być określony pierwszy i drugi termin oraz porządek obrad.
5. Walne zebranie koła lub klubu obradujące w drugim terminie jest władne do podejmowania uchwał bez względu na liczbę obecnych uprawnionych do głosowania.

6. Walne zebranie odbywające się w drugim terminie może obradować tylko nad sprawami umieszczonymi w porządku obrad określonym w zawiadomieniu o jego zwołaniu.

Art. 79.

1. Do kompetencji walnego zebrania koła lub klubu należy:
 - 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań zarządu i komisji rewizyjnej,
 - 2) rozpatrywanie wniosków członków,
 - 3) udzielanie bezwzględnej większością głosów na wniosek komisji rewizyjnej koła lub klubu absolutorium poszczególnym członkom zarządu koła lub klubu, pełniącym te funkcje w upływającej kadencji; Nie uzyskanie absolutorium przez członków zarządu koła lub klubu wyłącza ich z kandydowania do władz w najbliższej kadencji,
 - 4) wybór zarządu i komisji rewizyjnej oraz delegatów na zjazd oddziału.
2. Walne zebranie koła lub klubu zwołuje zarząd, zawiadamiając członków o miejscu, terminie i porządku obrad zebrania, co najmniej 7 dni przed terminem.
3. Wybory do władz koła lub klubu odbywają się na podstawie ordynacji wyborczej uchwalonej przez Zarząd Główny.

Art. 80.

1. Koła i kluby utrzymują się ze składek członkowskich.
2. Koła i kluby mogą ustanawiać i pobierać, niezależnie od składki członkowskiej PTTK, dodatkowe składki przeznaczone w całości na działalność koła lub klubu uchwalone przez zebrania członków tych jednostek. Członkowie klubów z innych oddziałów PTTK opłacają w tych klubach tylko składkę dodatkową.
3. Koła i kluby mogą otrzymywać dotacje i darowizny za pośrednictwem zarządu oddziału, który odpowiada za prowadzenie właściwej dokumentacji.
4. Koło lub klub może prowadzić działalność gospodarczą dla pozyskania środków na swoją działalność programową za zgodą zarządu oddziału i na zasadach określonych przez zarząd oddziału w ramach obowiązujących przepisów prawa oraz obowiązujących w oddziale przepisów.
5. Za działalność gospodarczą koła lub klubu odpowiada zarząd oddziału.

Art. 81.

1. Szczegółowe kompetencje i zadania kół i klubów, w tym zasady zwoływania posiedzeń oraz tryb pracy ich zarządów określają regulaminy kół i klubów, uchwalone przez zarząd oddziału.
2. Komisje rewizyjne kół lub klubów działają według regulaminów uchwalonych przez komisję rewizyjną oddziału. W przypadku niewybrania komisji rewizyjnej koła lub klubu jej zadania wypełnia komisja rewizyjna oddziału.
3. Do kół i klubów mają zastosowanie odpowiednio art.: 53-54; 59 ust. 1, 3, 5, 6; 60; 63; 64 ust. 1; 65; 72a ust. 1-4; 73-74 niniejszego Statutu.

C. JEDNOSTKI REGIONALNE PTTK

Art. 82.

1. Jednostki regionalne tworzy Zarząd Główny na wniosek oddziałów.
2. Do zadań jednostek regionalnych należą w szczególności:
 - 1) reprezentacja PTTK wobec wojewódzkich władz rządowych i samorządowych, urzędów, instytucji i organizacji w granicach udzielonych pełnomocnictw,
 - 2) inspirowanie, inicjowanie i wspomaganie działalności programowej i gospodarczej oddziałów oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć,
 - 3) integracja i koordynacja działalności oddziałów,
 - 4) udzielenie pomocy oddziałom w realizacji ich zadań statutowych,
 - 5) podejmowanie innych zadań zleconych przez Zarząd Główny lub oddziały.

3. Szczegółowy zakres i tryb działania jednostek, o których mowa w ust. 1 określają ich regulaminy ustalone przez jednostki i zatwierdzone przez Zarząd Główny.
4. Uchwały jednostek regionalnych nie mogą naruszać osobowości prawnej oddziałów.

Art. 83.

1. Jednostki regionalne obowiązują Statut PTTK oraz uchwały władz naczelných PTTK.
2. Jednostka regionalna składa Zarządowi Głównemu sprawozdanie roczne ze swej działalności oraz podlega kontroli władz naczelných PTTK w zakresie zgodności działalności z:
 - 1) obowiązującymi przepisami prawa, Statutem PTTK i regulaminem jednostki regionalnej,
 - 2) uchwałami władz naczelných PTTK oraz władz jednostki regionalnej,
 - 3) zasadami racjonalnego gospodarowania majątkiem własnym i powierzonym oraz dotacjami celowymi przyznanymi przez Zarząd Główny.

Art. 84.

1. Jednostki regionalne mogą posiadać osobowość prawną, którą nabywają z dniem uprawomocnienia się postanowienia właściwego sądu rejestrowego.
2. Zarząd Główny wyraża zgodę na utworzenie jednostki regionalnej z osobowością prawną i powołuje jednostkę regionalną bez osobowości prawnej. Do uchwały powinien być dołączony regulamin jednostki regionalnej zgodnie z art. 82 ust. 3 Statutu PTTK.
3. Do utworzenia jednostki regionalnej wymagane są uchwały zarządów oddziałów powołujących tę jednostkę.
4. Uchwała Zarządu Głównego o wyrażeniu zgody na utworzenie jednostki regionalnej, posiadającej osobowość prawną, powinna określać:
 - 1) zasięg terytorialny (województwo),
 - 2) nazwę; jednostka regionalna może przyjąć również imię osoby zasłużonej dla Polski, regionu, krajoznawstwa i turystyki, nazwę związaną z upamiętnieniem faktu lub miejsca historycznego,
 - 3) tryb wyboru władz, kadencję władz.

Art. 85.

1. Najwyższą władzą jednostki regionalnej posiadającej osobowość prawną jest Zgromadzenie Przedstawicieli Oddziałów PTTK.
2. Władzami jednostki regionalnej z osobowością prawną są:
 - 1) zarząd jednostki regionalnej,
 - 2) komisja rewizyjna jednostki regionalnej.
3. Do kompetencji Zgromadzenia Przedstawicieli Oddziałów PTTK należy w szczególności:
 - 1) wybór członków władz jednostki regionalnej,
 - 2) uchwalanie regulaminu jednostki regionalnej i dokonywanie jego zmian,
 - 3) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań władz jednostki regionalnej,
 - 4) podejmowanie uchwał w sprawie głównych kierunków działania,
 - 5) podejmowanie uchwał w sprawie powołania pełnomocnika lub pełnomocników do reprezentowania jednostki regionalnej w umowach oraz sporach między jednostką regionalną a członkami jej zarządu.
4. W okresie między Zgromadzeniami Przedstawicieli Oddziałów PTTK pracami jednostki regionalnej PTTK kieruje zarząd jednostki regionalnej.
5. Do jednostek regionalnych z osobowością prawną oraz ich działania mają zastosowanie odpowiednio art.: 37 ust. 1-5 pkt. 1)-7), 53-54, 59-60, 63-65, 72a-74 niniejszego Statutu.

Art. 85a.

Oddziały PTTK i jednostki regionalne z osobowością prawną posiadające lub ubiegające się o status organizacji pożytku publicznego, opierają swoją działalność na przepisach regulujących działalność organizacji pożytku publicznego.

Rozdział VI
MAJĄTEK PTTK
Art. 86.

1. Majątek PTTK powstaje z:
 - 1) wpisowego i składek członkowskich,
 - 2) dochodów z własnej działalności,
 - 3) dochodów z mienia nieruchomego i ruchomego,
 - 4) ofiarności publicznej,
 - 5) darowizn, spadków i zapisów,
 - 6) innych źródeł.
2. Przedmiotem praw majątkowych PTTK są w szczególności: nieruchomości, ruchomości, dobra niematerialne oraz środki pieniężne.

Art. 87.

1. Mieniem PTTK jest własność i inne prawa majątkowe przysługujące PTTK. Zarząd Główny, jeżeli Statut PTTK inaczej nie stanowi, w stosunkach cywilnoprawnych wykonuje prawa i obowiązki wobec mienia PTTK, w stosunku do którego własność lub inne prawa majątkowe nie przysługują oddziałom PTTK lub jednostkom regionalnym z osobowością prawną.
2. W przypadku rozwiązania oddziału jego mienie po zakończeniu likwidacji staje się mieniem PTTK, w stosunku do którego, w zakresie czynności cywilnoprawnych, Zarząd Główny wykonuje prawa i obowiązki.
3. W odniesieniu do jednostek regionalnych przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
4. Koła i kluby zarządzają i korzystają z mienia oddziału w zakresie i na zasadach ustalonych w regulaminie koła lub klubu.

Art. 88.

1. Zbycie mienia nieruchomego będącego własnością albo pozostającego w użytkowaniu wieczystym oddziału lub jednostki regionalnej z osobowością prawną wymaga powiadomienia Zarządu Głównego, któremu lub osobie prawnej przez niego wskazanej, przysługuje prawo pierwokupu. Termin do złożenia oświadczenia o wykorzystaniu tego prawa wynosi 90 dni od dnia powiadomienia Zarządu Głównego.
2. Obciążanie majątku nieruchomego PTTK, w stosunku do którego prawa i obowiązki cywilnoprawne wykonuje Zarząd Główny, wymaga zgody Zarządu Głównego. Obciążanie mienia nieruchomego będącego własnością albo pozostającego w użytkowaniu wieczystym oddziału lub jednostki regionalnej z osobowością prawną wymaga powiadomienia Zarządu Głównego.
3. Zaciąganie kredytów i pożyczek w sumie przekraczającej 10% wartości rocznych aktywów wynikających ze sprawozdania finansowego roku poprzedniego danej jednostki bez uchwały zarządu tej jednostki PTTK podjętej bezwzględną większością głosów jest niedopuszczalne.

Art. 89.

Zabronione jest:

- 1) udzielanie pożyczek lub zabezpieczeń zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do członków PTTK, członków władz lub pracowników PTTK oraz osób, z którymi członkowie władz lub pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej lub bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli zwane dalej „osobami bliskimi”,
- 2) przekazywanie majątku PTTK na rzecz członków, członków władz lub pracowników PTTK oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,

- 3) wykorzystywanie majątku na rzecz członków, członków władz lub pracowników PTTK oraz ich osób bliskich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu PTTK,
- 4) zakupywanie na szczególnych zasadach towarów i usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie PTTK, członkowie władz lub pracownicy PTTK oraz ich osoby bliskie.

Art. 90.

1. PTTK nie odpowiada za zobowiązania oddziałów i jednostek regionalnych, a oddziały i jednostki regionalne nie odpowiadają za zobowiązania PTTK, chyba że co innego wynika z dokonanych czynności prawnych.
2. Jednostki regionalne nie odpowiadają za zobowiązania oddziałów, a oddziały nie odpowiadają za zobowiązania jednostek regionalnych, chyba że co innego wynika z dokonanych czynności prawnych.

Art. 91.

1. Dla ważności oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK oraz dla udzielania pełnomocnictw, wymagane jest współdziałanie i podpisy dwóch osób spośród grona obejmującego: prezesa, wiceprezesów, sekretarza generalnego, skarbnika lub innych, umocowanych przez zarząd jego członków.
2. W odniesieniu do oddziałów i jednostek regionalnych przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Przepisy ust. 1 i 2 nie naruszają postanowień art. 24 ust. 2 pkt. 10), art. 37 ust. 5 pkt. 7), art. 55 pkt. 10), art. 64 ust. 2 pkt. 7) oraz art. 85 ust. 3 pkt. 5).

Rozdział VII

ZMIANY STATUTU I ROZWIĄZANIE PTTK

Art. 92.

Zmiany Statutu PTTK uchwała Walny Zjazd większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

Art. 93.

Uchwałę w sprawie rozwiązania PTTK podejmuje Walny Zjazd większością 3/4 głosów przy obecności co najmniej 3/4 uprawnionych do głosowania.